

Közhasznúsági jelentés a Magyar Könyvtárosok Egyesülete 2008. évi tevékenységéről

Az 1935-ben alapított Magyar Könyvtárosok Egyesülete (továbbiakban MKE) az egyesületekről szóló 1989. évi II. törvény értelmében bejegyzett országos hatáskörű szervezet. 2002. március 15-étől a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi törvény alapján regisztráltan közhasznú szervezetként látja feladatát. A Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvényben foglaltak értelmében teszi kötelességét, él az őt megillető jogokkal.

Az MKE céljainak megvalósítása során tevékenységét az Alapszabályban megfogalmazottak szerint végzi a hatályos jogszabályok figyelembevételével, az alábbi területeken (Khvt. 26. § c): tudományos tevékenység, kutatás; nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés; kulturális tevékenység; a kulturális örökség megóvása; a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének javítása; a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.

Szervezeti élet

Az MKE filozófiájában kiemelt szerepet kap a fiatal szakemberek bevonása a szervezet munkájába, hasonlóan kiemelt hangsúllyal kezeli szervezete szekciósintű bővítését, taglétszáma növelését. Mindez következik missziójából, mögötte nem mennyiségi szemlélet húzódik meg. Az MKE égisze alatt 2008-ban megalakult két új tagszervezet, a Múzeumi Szekció valamint a Fejlett Információs Technológiák és Társadalom Szekció (továbbiakban FITT). A Múzeumi Szekció elnöke Matuszka Angéla, titkára Dr. Kreutzer Andrea, megalakulásuk időpontja: 2008. március 5. A FITT elnöke Lévai Klára, titkára Takács Dániel, megalakulásuk időpontja 2008. május 6. Mindkét szervezet igen aktívan kezdte meg működését, intenzíven kapcsolódott be az egyesületi munkába, vállalta a bejegyzés körüli jogi procedúrák sokaságát, a szervezetben működés alapvető szabályainak betartását. Beléptek a civil jogok és kötelességek világába. Szerveződésüket az elnökség részéről a Múzeumi könyvtárosok esetében Nagy Anikó főtitkár, a FITT esetében Horváth Sándor Domonkos elnökségi tag segítette.

Az MKE tagjainak száma 2008-ban: 1881 fő egyéni és 60 testületi tag. Összes regisztráció: 2061. A 2007-es adatok: 1869 fő egyéni és 61 testületi tag. Az Összes regisztráció: 2059. A számolás alapja a tagdíj befizetésének tényéhez kötődik. Az MKE tagszervezetek száma 2008-ban 29, míg 2007-ben 27.

A 29 tagszervezetből 20 küldte meg az egyesület központjába éves beszámolóját. Közülük meglehetősen sok nem csak az események, rendezvények megnevezését tartalmazza, de gondos elemzését is adja a végzett munkának, értékeli annak tapasztalatait, vizsgálja a szervezet tagságának korfa szerinti összetételét és a taglétszám számszerűen nem magas, de a szervezet életében mégis jelentős növekedését. Az elemző típusú beszámolóknak megfogalmazódnak a tagsággal járó előnyök (igazolás ellenében történő részvétel), de szó esik a gondokról, működési nehézségekről is. Az elnökség a tagsági jelzésekre ülésein kitért és főtitkárán keresztül reflektált a felvetődött kérdésekre .

Az elnökség az eddigi gyakorlatának megfelelően éves munkaterv alapján látta el feladatát. Évközben kisebb korrekciók az előzetes tervhez képest előfordultak, de ezeket rugalmasan kezelte a testület. Az elnökségi ülések havi rendszerességűek voltak, azokról minden esetben jegyzőkönyvek születtek. Döntéseit többnyire egyetértésben hozta meg a testület, határozatait a Határozatok tárában rögzítették. A belső kommunikációt, az ülések előkészítő munkáit jól szolgálta levelező listájuk.

Az elnökség mellett működő Tanács a beszámolási évben négyszer ülésezett. Összejöveleink napirendre tűzte az egyesületi élet aktuális kérdéseinek megvitatását. Többek között foglalkozott a Horváth Sándor Domonkos elnökségi tag által készített iratkezelési és pénzügykezelési szabályzatokkal. A Tanács tagjai egyetértettek abban, hogy a tagszervezeteknek is meg kell alkotniuk a maguk szabályzóit. Vita tárgyát képezte „Az Év Fiatál Könyvtárosa díj” alapító okiratának megszövegezése (kidolgozó: Fehér Miklós elnökségi tag), javaslat született a Fitz József-díjat előkészítő bizottság megalakulására (javaslattevő-kidolgozó: Vasné Mészáros Katalin). A Tanács véleményét elnökük képviselte az elnökség ülésein. A Tanács elnöke mindvégig szoros együttműködésben dolgozott Nagy Anikó főtitkárral.

Az MKE 2008-ban megvált az oly régóta központjának színterül szolgáló Hold utcától. Az ingatlan visszakerült az V. kerület tulajdonába, így az egyesület működési helyszíne 2008 tavaszán felkerült az OSZK épületébe. A helyszínváltásnak pozitív és negatív vetülete egyaránt tapasztalható volt az elmúlt néhány hónap folyamán. Negatívumként említhető a nehézkes megközelítés, a címváltozás – mindkettő súlyosan érintette a szervezet partnerkapcsolatait. Egyértelműen pozitív viszont a komfort és kulturáltság, a megbízhatóbb infrastrukturális adottságok. A befogadásért köszönet illeti a nemzeti könyvtár főigazgatóját, ill. az OKM könyvtári osztályát. A költözés zökkenőmentességéért minden dicséret megilleti Molnár Jánosné, aki igyekezett biztosítani a munka kontinuitását, zavartalan menetét. Mindemellett a napi adminisztratív és szervezési teendők ellátását jelentősen megnehezítette az MKE irodai létszámának csökkenése. Az irodavezető mellett napi 8 órában foglalkoztatott munkatárs Pollákné Kovács Zsuzsanna munkaviszonyát anyagi okok miatt meg kellett szüntetni. Mint arra emlékezhetünk, Pollákné Kovács Zsuzsanna alkalmazását a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által meghirdetett pályázaton nyert támogatásból és feltételek mellett tudta finanszírozni a szervezet 4 éven keresztül. 2008 júliusában megszűnt a személyéhez kötött foglalkoztatási kötelezettség, elfogyott a minisztérium által szerződésben rögzített összeg. Az egyesület működési költségre fordítható büdzsérésze nem tette lehetővé Pollákné további alkalmazását, így a Kjt-nek megfelelően felmondásra került sor az egyesület részéről. 2008. szeptember közepétől Molnár Jánosné egyedül viszi a titkárság meglehetősen tetemes ügyeit. Minden nehézség ellenére azonban az MKE irodája szervezetten működött. Nyitottságával, hatékony, gyors ügyintézással, adatszolgáltatással, kellő információval segítette a szervezetek munkáját. Az MKE irattára naprakész, a személyiségi jogok figyelembevételével, az ügyrend által szabályozott hozzáférési rend betartásával abba bárki betekinhet. Az egyesület, folyamatosan frissített honlapján keresztül gondoskodik arról, hogy tagsága, illetve a szervezet tevékenysége iránt érdeklődők kellő információt kapjanak a szervezetről, küldetéséről, aktuális eseményeiről.

Szakmai rendezvények, események

A 2008. év kiemelt központi programjai jól reprezentálták a szakma és a civilség trendjeit, járták körül azok különböző dimenzióit, fókuszba állítva a társadalmi kihívásokra, fogyasztói igényekre reflektáló tudatos megújulási törekvés koncepcionális lépéseit könyvtár, könyvtáros, felhasználó és a fenntartói rendszer vonatkozásában egyaránt.

Az elmúlt beszámolási év második felében, az NKA támogatásával megindított Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal projekt 2008-ban roadshow-val folytatódott, és május 28-án a Parlamentben megtartott záró konferenciával ért véget. A rendezvénysorozat utolsó helyszínein is (Győr, Miskolc, Debrecen, Gödöllő) kellő hangsúlyt kapott – mint versenyképességi tényező – a könyvtáros kompetenciák rendszere, a könyvtáros

személyiségének kompetencia alapú fejlesztése. Az előadások és az azt követő tréningek során meglehetősen világossá vált a résztvevők számára, hogy ma már a legkorszerűbb szolgáltatási kihívásoknak kizárólag professzionális szinten lehet csak megfelelni.

A rendezvénysorozat további célja a helyi lakosság, a fenntartók és a könyvtárosok közös fórumának megteremtése volt. Társadalmi diskurzus igényekről, fenntartásról, szolgáltatásról. A civilek körében igen széles társadalmi csoportok: önkormányzatok, oktatási intézmények, társ intézmények képviselői, a könyvtári és e-ügyintézési szolgáltatásokat igénybe vevő szervezetek, turisztikai és kulturális vállalkozások érdeklődtek a könyvtárak lehetőségei iránt. Különösen nagy figyelem kísérte minden oldalról a könyvtárak számára kiírásra kerülő TAMOP-TIOP uniós pályázatokról szóló ismertetéseket. A források megszerzésére utaló információk fontossága nyilvánvaló volt.

A rendezvényeken felvetődött problémák tipizálhatósága, elemzése azt mutatta, hogy igen nagy szüksége van a szakmának fórum jellegű tisztázó megbeszélésekre.

A roadshow-k sikeres megvalósításában a rendező területi szervezetek, könyvtáros egyesületek, könyvtárak mellett aktívan vettek részt előadóként a Könyvtári Intézet munkatársai: Hangodi Ágnes és Payer Barbara, valamint Bartos Éva, aki a projekt végleges koncepciójának kidolgozásában oroszánrészt vállalt Wimmer Évával együtt és előadásokat is tartott az egyes helyszíneken, továbbá Nagy Anikó főtitkár, aki a szervezési és marketing munkát irányította és effektíve megtervezte/megtervezte a reklámanyagot és Molnár Ili, aki a programsorozat szinte minden szintjén bedolgozott a munkákba.

Az egyesület egyik legrangosabb szakmai rendezvénye a Vándorgyűlés, amely a könyvtáros társadalom legnagyobb éves seregszemléje. Minden évben komoly megfontolás tárgya, hogy a magyar és a nemzetközi könyvtárügy számtalan aktuális kérdése közül a legátfogóbbat sikerüljön napirendre tűzni e három nap alatt.

A Szombathelyen megrendezett 40. Vándorgyűlés a megújulás témáját járta körül, konvergálva az országban meghirdetett reneszánsz év eseményeinek sorához, attól annyiban különbözve, hogy a reneszánsz év eseményeire fordítható forrásból nem részesült. „*A könyvtárnak mindig reneszánsza van*” Mátyás könyvtárától a 21. századi tudásközpontig cím köré szerveződött szakmai programok, a plenáris és kis plenáris ülés izgalmas előadásai kiválóan mutatták be az 500 év művelődéstörténeti vonulatainak kiemelkedő stációit, a nyomtatott könyvek megjelenésétől egészen napjainkig, kapcsolva mindehhez a modern kor megőrzési és hozzáférési problémáit.

Továbbgondolásra bőven adott okot a kreatív társadalomról szóló plenáris előadás is, ahol az előadó filozófiai magasságokig és mélységekig jutó gondolatokkal ajándékozta meg a résztvevőket, fogalmazta meg a kreatív társadalom kibontakozásához szükséges társadalmi feltételeket. Izgalmas kérdést feszegetett a rendezvény német előadója is, amikor napjaink könyvtárhasználati szokásait demográfiai szemszögből kiindulva vizsgálta. Alapos elemzését hallhatták az érdeklődők az olvasástörténetnek is, ritkán jut hasonló tudományos csemegéhez manapság a szakma.

Programjával szinte berobbant a vándorgyűlés kialakult menetébe a FITT dinamikus csapata. A scenárió keretében vizsgált téma mágnesként vonzotta az érdeklődőket, amihez a műfaj közvetlensége javában hozzájárult. Az újonnan alakult szervezet jól ismerte fel a vándorgyűlés nyújtotta megnyilatkozási lehetőségeket.

A szombathelyi rendezvény kuriózumának számított az Arcanum részéről az egyesületnek tett gálás felajánlás, amely 40.000 oldalnyi egyesületi dokumentum helyszíni digitalizálásáról szólt és meg is valósult, ott, Szombathelyen. Az elnökség döntése alapján az MKE évkönyvek mellett a *Könyv, könyvtár, könyvtáros* elektronikusan még fel nem dolgozott számai váltak ennek a monumentális vállalkozásnak a kitüntetettjeivé. A kuriózumok sora tovább folytatható: az alkotó könyvtárosok szépirodalmi műveit tartalmazó, az egyesület

kiadásában megjelent *Madártávlat* című irodalmi antológia a vándorgyűlésen debütált. A kiadói szándék valóra váltásában hathatósan közreműködött Biczák Péter, akinek barátságáért a könyv tipográfiáját Bereznay Péter Munkácsy-díjas festőművész grátisz vállalta és Horváth Sándor Domonkos, aki nem kisebb feladatot oldott meg, mint a könyv nyomdai előállítását 600 példányban, szintén baráti gesztusként.

A szekciók ragyogó programjai olvasatán a Vándorgyűlés örök dilemmája, a választás dilemmája fogalmazódott meg a résztvevőkben 2008-ban is.

A három helyi intézmény összehangolt együttműködésének köszönhetően minden tekintetben pozitív összkép alakult ki a rendezvény látogatóiban a három napról. Az elnökségi oldalról Kiss Gábor alelnök ezen a 40. vándorgyűlésen vette át a szervezői stafétabotot elődjétől, Biczák Pétertől, munkáját kommunikációs oldalról Dávid Boglárka segítette.

A szombathelyi szervezők diszkrét jelenléte, a szervezés eleganciája és jól- komponáltsága, a kiváló koreográfiák, valamennyi résztvevő számára emlékezetessé tették az MKE 40. vándorgyűlését.

Ezen a fórumon kerül átadásra az *MKE-émlékérem*, Az *Év Fiatal Könyvtárosa díj*, valamint a kiadók számára a *Fitz-díj*.

2008-ban MKE emlékérmeket kapott:

Dajkáné Mészáros Mária kulturális menedzser

Dr. Hangodi Ágnes osztályvezető, OSZK KI

Molnár Jánosné MKE titkárságvezető

Oláh Rozália gyermekkönyvtár-vezető, Deák F. Megyei Könyvtár

Szilágyi Márta igazgató, Anton Bernolák Városi Könyvtár

2008-ban az év fiatal könyvtárosa lett:

Oláh Róbert

A könyvfesztivál azon rendezvények sorába tartozik, amelyen az MKE hosszú évek óta részt vesz és a fesztivál időtartama alatt színvonalas programokkal működteti a Könyvtáros Klubot, standot tart fenn és teltházas nagytermi konferenciákat, pódiumbeszélgetéseket szervez aktuális kultúrpolitikai kérdésekről. Az elmúlt esztendőben a beszélgetés a kultúra fogalmának változását járta körül *A kultúra metamorfózisa* címmel, apropóját pedig a *Kulturális modernizáció* és az *Új tudás* kormányzati koncepció megjelenése adta. A két dokumentum hiányosságai, a nyilvánvaló hangsúlyeltolódások és újraosztott prioritások involváltak fogalmi tisztázásokat. A téma időszerűségére és problematikuságára utal, hogy a beszélgetésben részt vevő neves előadónak a rendelkezésükre álló két óra időtartam alatt éppen csak a problémák körvonalazásáig sikerült eljutniuk.

A Helyismereti konferenciát pontosan 15 éve szervezi a Helytörténeti szekció. Látogatottságát aktuális programjai, kiváló szervezethez növelte az utóbbi években. Tavaly Győr volt a fogadó város, a konferencia címe pedig: *Paradigmaváltás a könyvtárak helyismereti munkájában*.

Az MKE és az OIK együttműködése a bármely művészeti ágban alkotó könyvtárosok bemutatása terén tovább folytatódott. A beszámolási évben került sor Dr. Nemes Erzsébet foto kiállításának megnyitására. Az alkotó munkái a természet szépségeit és az utazó ember világra-csodálkozását közvetítették a foto művészet iránt érdeklődők számára.

A beszámoló megírásakor megtörténik az MKE tagszervezetei tevékenységének számbavétele. Különösen impozáns a kép a rendezvények kulcsszónál. Egytől-egyig mind fajsúlyos témák, amelyek a beszámoló év folyamán a tagság érdeklődésére számot tartottak. Egy-egy kiemelés ezekből a dokumentumokból igaztalan lenne, bántó és sértő, így az

elnökségi beszámoló az MKE honlapjára, illetve a szervezetek honlapjára utalja az érdeklődőt.

Oktatás, képzés

A könyvtáros szakma jelene, jövője szempontjából rendkívül fontos formális és nem formális oktatás – képzés területén is van kötelezettsége az egyesületnek. Az MKE szervezeti élete több ponton is kapcsolódott az elmúlt esztendőben az oktatásügyhöz.

Mindenekelőtt aktívan részt vett a Bolognai folyamat MA képzési programjainak alapításában valamint a könyvtárpedagógia-tanár második tanári szak alapításában és indításában. Ezen túl a 2008. év során több felsőoktatási intézmény kért támogatási levelet az MA képzési programok indításához. Az egyesület folyamatosan figyelte és figyeli a munkaerő-piaci tapasztalatokat a gyakorlók, majd 2009-ben a frissen végzettekkel kapcsolatban.

Az MKE és a képzési szektor kapcsolatát erősíti a hallgatói részvétel támogatása a vándorgyűlésen. (Bár arányaiban nem jelentős, de az odafigyelés szempontjából említésre jogosító, hogy 2008-ban 10 pályázó közül négy hallgató részvételi költségeinek kifizetésére került sor).

Az egyesület, képviselője révén részt vesz a Könyvtári Akkreditációs Szakbizottság munkájában, amelynek a második hétéves szakasza megkezdődött. A 2007 óta újra alakított szakbizottságban Barátné Hajdú Ágnes elnökként folytathatja az újabb programok alapítását és indítását. 2008-ban 17 program alapítása és indítása lett akkreditálva. Továbbá ismét elkezdődött a folyó programok ellenőrzése és helyszíni látogatása.

Az MKE folyamatosan részt vett a közoktatási könyvtárügy feladatainak megvalósításában, állást foglalt szakmapolitikai kérdésekben. E területen megfelelő az együttműködés a Könyvtárostanárok Egyesületével.

Az Információs Társadalmi Tanácsadó (ITT) képzés keretében 2007. november és 2008. február közötti időszakra 193 fő akkreditált képzését szervezte meg az egyesület a Nemzetközi Technológiai Kft. megbízásából. A „versenyképes” programsorozat is egyben egy oktatási, illetve egy továbbképzési lehetőség is volt a kollégák számára, mind a kompetenciákat ismertető rendkívül nivós előadások, mind az azt követő másnapi tréning esetében. Szinte alig van olyan területi vagy kapcsolódó szervezet, amelynek berkein belül vagy szervezésében ne került volna sor szakmai tréningek lebonyolítására. A webhasználat új irányjai címmel például a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete iktatott be munkatervébe továbbképzést a szegedi Somogyi Könyvtárral közösen, ahol a résztvevők száma 47 fő volt. Úgy tűnik, a naprakész ismeretekkel rendelkező agilisabb FITT tagok is szívesen vállalnak előadásokat web2 és egyéb kurrens informatikai témában.

Az egyesületnek egyéb érintkezési felületei is vannak a képzéssel-oktatással.

Törvényi kötelezettsége a könyvtáros asszisztens képzés szakmai vizsgáira vizsgabizottsági tag delegálása a szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi CXIV törvény 12. paragrafusában foglaltak alapján. (2008-as vizsgáztató helyek, ahová bizottsági tagot küldött az MKE: OSZK KI, BME OMIKK, FSZEK, II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Bródy Sándor Megyei Könyvtár, Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Művelődési Központ, Csorba Győző Megyei Könyvtár).

A fent leírtakból látható, hogy van teendő ezen a területen, nem kevés. Éppen ezért indokolt a ciklusváltás utáni időszak óta mellőzött oktatási bizottság mandátumának helyreállítása. E feladat az MKE és az IKSZ közös ügye.

Nemzetközi kapcsolatok

A szervezet munkájában továbbra is jelentős szerepet kap a nemzetközi együttműködés területe. Az MKE nemzetközi kapcsolatainak térképe jól tükrözi a nyitás irányait. Látható, hogy az európai együttműködésben fontos partnerek a szomszédos országok, a kelet-közép európai térségben működő könyvtáros civil szervezetek.

2008. október 20-án az egyesület aláírt egy horvát-magyar együttműködési szándéknyilatkozatot, amely tovább bővítette a horvát egyesülettel való jó kapcsolatot, és egyben előkészítette a 2009-es közös programokat, ill. a prognosztizált együttműködési szerződés aláírását. A szlovén társszervezet már 2007-ben jelezte együttműködési szándékát és még ez évben megkezdődött a célok és részletek megfogalmazása. Ennek pontjai között szerepelt a közös pályázatírás, konferenciák szervezése aktuális szakmai témákból, tréningeken való részvétel, kiadványok megjelentetése. Az előkészületi munkák operativitását magyar részről a Zala Megyei Szervezet segítette. A szerződés aláírására – ünnepélyes keretek között – 2008 tavaszán került sor a szlovén társszervezet által rendezett nemzetközi konferencián, ahol a szlovén kulturális minisztérium államtitkári szinten képviseltette magát. Változatlanul termékeny a szlovák egyesülettel évek óta tartó közös munka. Az IFLA trendjeivel kapcsolatban permanens az egyeztetés, a véleménycsere, a közös fellépés. Konzultációs téma az uniós pályázatokon való együttes részvétel, ebben a kérdésben a lengyel szervezet is jelezte partnerségi hajlandóságát.

Az olasz könyvtáros egyesülettel folyamatban a kapcsolattartás. 2009-ben ők rendezik az IFLA konferenciát. A hatalmas, sok szálon futó szervezési feladatokban magyar részről Barátné Hajdú Ágnes személyében kaptak támogatást munkájukhoz.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete 2004-ben kapcsolódott a könyvtári és információs szakemberek európai uniós minősítési rendszerének elfogadtatásához, a CERTIDoc projekthez. 2006-ban az Egyesület kezdeményezésére a Könyvtári Intézet közreműködésével megtörtént a minősítési rendszer LIS Euroguide elnevezésű, kompetenciákat, tulajdonságokat és minősítési szinteket tartalmazó útmutatójának fordítása, hazai adaptálása – így a magyar könyvtári és információs szakemberek számára is elérhetővé vált a minősítési rendszer leírása annak érdekében, hogy a későbbiekben, a minősítési rendszer részletes folyamatának és feltételrendszerének megismerése után maguk is megszerezhessék a minősítés egyes fokozatait. Az Egyesület – az útmutató közeljövőben bekövetkező frissítését felvállaló francia könyvtáros egyesület, az ADBS kérésére – 2008 februárjában szándéknyilatkozatot adott ki, amelyben vállalta, hogy a továbbiakban közvetlenül is részt vesz a frissítés munkálataiban. Az egyelőre csak külföldön, idegen nyelvű eljárás során megszerezhető minősítési lehetőség mellett az MKE szándékai szerint a későbbiekben létrejöhet majd Magyarországon egy ún. előminősítő bizottság, amely segítheti az igazi megmérettetésre való felkészülést, ugyanakkor hazai szinten maga is minősítést végezhet.

Az MKE IFLA tagságát 2008-ban is fenntartotta, amelyben személyes képviselő is biztosítja annak mindennapi munkájában történő aktív jelenlétét. Az információcsere, a konzultatív jelenlétet a nemzetközi szervezet munkájában a kiválóan működő levelező listák biztosítják. Ebben a körben említendő a Haraszi Katalin által gondozott HUN-LIST levelezőlista is, amely láthatóan bőségesen informálja a világ egyéb tájain élő könyvtárosokat az aktuális eseményekről.

2008-ban az IFLA éves világkonferenciáját a kanadai Quebec városában tartotta augusztus 10-14. között. Az egyesületet a szervezet elnöke és a külügyekért felelős alelnök képviselte, aki részt vett az elő- és főkonferencia, valamint a workshop szervezésében is.

A *Könyvtárak határok nélkül. Navigáció a globális megértésen keresztül* címet viselő konferencia találóan utalt a könyvtárak perspektívájára a különböző kulturájú és többnyelvű multikulturális világban, szólt minden könyvtár egyetemes küldetéséről, az állampolgárok oktatásában és képzésében, az esélyteremtésben játszott szerepükről, nyitottságukról. A szervezetek vezetőinek szekcióülésén a best practices volt a témavezető. Az összesen 167 szekcióülés számos előadása jelzi, többek között az IFLA nagyüzemi működését, igazi világszervezet-státusát.

Quebecben Barátné Hajdú Ágnes megbízást kapott a Knowledge Management Szekció titkáráként a szekció milánói programja bizottsági előkészítésére, az előadók kiválasztására és felkérésére.

Az Eblidáról kevés szó esik általában a beszámolóknak, pedig az Európai Uniónak könyvtár- és információügyi szempontjából legfontosabb szervezete a könyvtári világ érdekképviselőjét látja el a térségben. Feladataiban prioritást élveznek a szerzői jogi kérdések, a digitális tartalom-szolgáltatás, a tudásmegosztás. Úgy tűnik, egyre több könyvtári szervezet ismeri fel uniószerter az Eblida fontosságát, közvetítőszeropét és küld képviselőt a szervezetbe.

Az MKE is túljutott magában a fiskális szemléleten és állandó képviselőt jelölt az Eblida szervezetébe.

Az MKE sok szervezete kezdeményez együttműködést külföldi civil könyvtári egyesületekkel. Szinte nem lehet olyan területi és szakterületi szervezetet említeni, amelynek ne lenne konkrét, olajozottan működő kapcsolata.

Az egyesület elnöksége, főként a külügyekért felelős alelnöke útján a tagszervezetek külügyi kapcsolatainak építésében nyújt segítséget, így pl. a nyíregyháziak tervezett belgiumi tanulmányútjához kapcsolatfelvétel a belga egyesülettel, programszervezés, stb. Láthatóan kiterjedt az MKE külkapcsolata, ezért a munkát ezen a területen munkacsoport végzi.

Kapcsolattartás a határon túli magyar könyvtárosokkal

Az elmúlt évi beszámoló átnézése után összegzett következtetésként kimondható az a megállapítás, hogy a határon túli kollégákkal igazán intenzív, folyamatos, tartalmas kapcsolatot az MKE tagszervezetein keresztül tartott fenn. Az uniós tagság előnyeként elkönnyvelhető határátlépési procedúra megszűnése szükség esetén lehetővé tette a napi munkakapcsolatot, a konzultációknak nem kellett mindenáron konferenciákhoz, rendezvényekhez kötődniük. Ez a közös európai tőrből adódó „határtalanság” szabadabbá tette az eszmecseréken túl a konkrét cselekvéseket is. Az együttműködés ügymenetének természetessé válása és egyszerűsödése a civil kapcsolatok formális jellegét megszüntetve eredményesebbé tette a közös munkát. Ennek lehettünk tanúi a szombathelyi vándorgyűlésen. De a fentiek értelmében működik együtt többek között a borsodi és a nógrádi szervezet északon és a baranyai lent délen.

A Zala Megyei és Vas Megyei területi szervezetek gondos előkészítésében sor került egyébként elnöki szintű protokolláris találkozóra is Szlovéniában. A két magyar és a szlovén szervezet közös könyvkiadásban, tréningek szervezésében, látogatásában és állománygyarapításban volt aktuálisan érdekelt 2008-ban. A Heves Megyei szervezet a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületével és a Torockó Kulturális Hagyományőrző és Egészségvédő Egyesülettel indult közösen az NCA Nemzetközi pályázatán. A Pest Megyei Szervezetnek elsősorban a felvidéki könyvtárosokkal vannak nemzetközi kapcsolataik. A 2008-ban aláírt szerződés alapján vettek részt a felvidéki könyvtárosok jó néhány hazai

rendezvényen, kaptak információt a magyar könyvtárügyről. A Cegléden megtartott Pest megyei könyvtárosok napján Gyergyószentmiklósról és Vasvárról is érkeztek előadók. Továbbra is népszerű maradt a szakmai tanulmányút kapcsolatteremtő forma. A Műszaki Könyvtáros szekció tagjai nagyszerű látogatást tettek a Hargita országába, a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete pedig Nagyváradot látogatta meg. A találkozások, együttműködések létrejöttéhez sok esetben a HUN-LIST szolgáltatott információt, adott széles programkínálatot, szabadabb választási lehetőséget a nehézkes, hagyományos meghívásnál. Az MKE központi rendezvényei, mint a „versenyképes roadshow-k”, a parlamenti záró rendezvény, a könyvfesztivál, a vándorgyűlés, az IT-tanfolyamok, az e-ügyintéző képzés és a pályázatíró-elszámoló tréningek, nagy népszerűségnek örvendtek a határon túli magyar kollégák körében. Az elnökség részéről a kapcsolattartást Mándli Gyula segítette sok éves tapasztalatát felhasználva. Az MKE a felmerülő költségek finanszírozását az NCA, NKA pályázati támogatásokból, valamint az OKM által nyújtott támogatásból biztosította.

A 2004-es Könyvtáros Világtalálkozó nagyszerű lehetőséget biztosított az együttműködési párbeszédhez, elvek és működési módok tisztázásához és megalapozta a 2006. évi együttműködési szerződések aláírását az MKE és az egyes határon túli magyar könyvtáros-szervezetek között. A dokumentumokban meghatározott irányok stabil alapot biztosítottak a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához. A gyorsan változó világ azonban szükségessé teszi, hogy a szerződő felek a szerződés tartalmát mindkét oldalról átgondolják, az eddigi tapasztalatokat felhasználva a megfelelő passzusokkal kiegészítsék azokat.

Az egyesület képvisellete, kapcsolatrendszere

Az egyesület változatlanul nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy intenzíven részt vegyen a társadalmi párbeszédben, tagságát, szakmája érdekeit képviselje és véleményt nyilvánítson szükség szerint szóban vagy írásban a legfontosabb fórumokon, így többek között a Kulturális Ágazati Érdekegyeztető Tanácson (KÁÉT). A tanács 2008. évi központi témája a KÁÉT-en belüli érdekegyeztetés átalakítása, új részvételi struktúra felállítása volt. Az új struktúrában a szakszervezeti és a szakmai képvisellete elképzelés szerint az eddigi gyakorlattól eltérően külön válik egymástól, azaz két külön fórumon folyik majd az egyeztetés: a klasszikus szakszervezeti és az úgynevezett szakmapolitikai tanácson. Az új koncepció nem váltott ki osztatlan sikert a hagyományosan működő fórumra delegált képviselők körében. A szervezőmunka az év második felében az új koncepció szellemében megindult. A KÁÉT napirendjén szerepelt a költségvetési törvényről, a *Kulturális Modernizációról* és az *Új Tudás* koncepcióról adott tájékoztató. Az *Új Tudás* koncepcióból a könyvtár teljes egészében kimaradt. A dokumentum alapvető és durva hiányosságait, a benne megjelenő érthetetlen hangsúlyeltolódásokat az MKE elnöke szóvá tette az előterjesztő államtitkárnak, személyesen és fórumon pedig a tárca miniszterének. Ugyanerről a *Kultúra metamorfózisa* címmel kerekasztal-beszélgetést szervezett az MKE a Könyvfesztiválon. 2008-ban OKM felkérésre a szervezet az alábbi jogi dokumentumokat véleményezte: A Kjt módosítás szövege; a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXXVI. törvény jogharmonizációs célú módosítása. Ez utóbbival kapcsolatban több szekciótól is érkezett hozzászólás (Társadalomtudományi szekció, Helyismereti szekció, Baranya Megyei területi szekció, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei szekció), melyet Horváth Sándor Domonkos összesítésében és kiegészítésével küldött el az elnökség. Véleményt adott az egyesület az NKA és a Nemzeti Civil Tanács megkeresésére az Összeférhetetlenségre vonatkozó jogszabállyal kapcsolatban. Az egyesület képvisellete biztosított a TAMOP-TIOP monitoring bizottságban és az Országos Területfejlesztési Civil

Egyeztető Fórum munkájában. Az OKM közgyűjteményi területén működő bizottságokba valamint az NKA szakmai kuratóriumaiba – köztük a Környezetvédelmi Bizottságba – delegált kollégák felelősségteljesen látták el feladatukat. Az MKE véleményével jelen volt a pályázatokkal (TAMOP, TIOP, IKSZT) kapcsolatos társadalmi vita fórumain is.

Az egyesület egyre bővülő kapcsolatrendszerében stabil, hosszú távú együttműködésre törekedett. Továbbra is érdemi és konstruktív maradt a viszony az OKM könyvtári osztályával. Az együttműködést a folyamatosság és a nyitottság jellemezte. A főosztályvezető-helyettes asszony és az egyesületi elnök között rendszeresek voltak a konzultációk aktuális szakmapolitikai kérdésekről, teendőkről. Az osztály munkatársainak segítőkészsége sokat jelent az egyesület számára.

A székhelyváltás szorosabbra fűzte a kapcsolatot az OSZK-val, a szaporodó közös munkák pedig még jobban megalapozták a hagyományosan kiváló együttműködést a Könyvtári Intézettel.

A közgyűjteményi, de ezen belül is a könyvtári területen működő civil szervezetek egyeztetése kívánatos, mellőzése komoly zavarokat okozhat az érdekképviseleti-érdekérvényesítési munkában. A korábban megkötött együttműködési szerződések időről-időre felülvizsgálatot igényelnek, a változó helyzetnek megfelelően pontosításra, frissítésre szorulnak, vagy éppen megerősítésre várnak. Ennek szellemében ült le véleménycserére, korábbi együttműködési szerződésük tételes átnézésére az elmúlt év tavaszán az IKSZ és az MKE. Inspirálta erre mindkét szervezetet a civileknek kiírt TAMOP 2.5.1 pályázaton való közös indulásnak a lehetősége. (Ezen a pályázaton aztán sem együtt, sem külön nem indult egyik szervezet sem a fenntarthatósági kritériumok miatt). Az MKE megpályázott viszont egy NCA által kiírt együttműködést, és az elnyert támogatást követően 2008-ban megkezdte az „e-lib” könyvtáros civil szervezetek közötti együttműködési rendszer kiépítését Fehér Miklós, Bartos Éva és Wimmer Éva koncepciója alapján. A projekt lényege közös portálon történő hatékony és interaktív információcsere, virtuális kerekasztal, közös fórum létrehozása a könyvtáros civil szervezetek elnökségi tagjai számára. A projekt résztvevői: Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Informatikai és Könyvtári Szövetség, Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma, Főiskolai Könyvtárak Kollégiuma, Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége, Egyházi könyvtárak Egyesülése, Könyvtárostánárok Egyesülete.

Különösen termékeny volt 2008-ban a kapcsolat a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvánnyal. Segítségükkel 60 db feljavított számítógépet sikerült eljuttatni hátrányos helyzetű kistélepekre. A gépek átadása a megyei könyvtárak közreműködésével, ünnepélyes keretek között zajlott le Miskolcon, Szolnokon és Veszprémben. A gépekre az operációs rendszert a Microsoft ajándékba adta, a telepítést az éppen csak megalakult FITT néhány agilis tagja végezte. De említhető más adományozó példa is: Például a Vodafone, aki 1000 db Macskafogó II DVD-t adományozott a könyvtáraknak.

Összefoglalóan elmondható, hogy kondícióit maximálisan kihasználva, kapcsolataival jól gazdálkodva, építve az együttműködések hozadékaira szolgálta tagságát 2008-ban az MKE.

Az MKE működési módját és körülményeit, törekvéseit, eseményeit, diplomáciai mozgásait, kapcsolatrendszerét összefoglaló beszámoló igyekezett bemutatni azt a sokoldalú tevékenységet, munkát, amelyet 2008-ban az egyesület – minden gondja ellenére – végzett.

Az elnökség az egyesület tagjainak, tisztviselőinek köszöni a munkát, köszöni az elért eredményeket és kéri a Tisztelt Küldöttközgyűlést, fogadja el a 2008. évi beszámolóját.

Budapest, 2009. április 30.

Bakos Klára
elnök